

چکیده پژوهش‌ها در قلمرو روانشناسی مشاوره و بالینی

Counselling and Clinical Psychology Research Abstracts

در این بخش چکیده تازه‌ترین پژوهش‌هایی که در قلمروهای مختلف روانشناسی انجام شده‌اند، معرفی می‌شوند. این پژوهش‌ها برگرفته از چکیده‌های مجله‌های تحت پوشش انجمن روانشناسی آمریکا (APA) هستند و می‌توانند الهام‌بخش پژوهشگران جوان ایرانی باشند. در این شماره برخی از پژوهش‌ها در قلمرو روانشناسی مشاوره و بالینی ارائه شده‌اند.

همسازي شوهران و زنان، پرخاشگري كلامي و پرخاشگري جسماني به عنوان پيش بيني كننده‌هاي پرخاشگري جسماني در نخستين سالهاي ازدواج

Schumacher, J. A., & Leonard, K. E. (2005). Husbands' and wives' marital adjustment, verbal aggression, and physical aggression as longitudinal predictors of physical aggression in early marriage. *Journal of Consulting & Clinical Psychology*, 73(1), 28-37.

همسازي زناشويي، پرخاشگري كلامي و پرخاشگري جسماني همواره در ادبيات روابط زناشويي مطرح بوده‌اند، بدون آنکه ماهيت اين رابطه روشن باشد. بررسي اين سه سازه به عنوان عوامل خطر پرخاشگري جسماني در خلال دو سال اول زندگي مشترك، موضوع اين پژوهش است. بدین منظور 634 زوج به هنگام تکميل فرمهای درخواست ازدواج، انتخاب شدند و پرسشنامه‌ها را هنگام ازدواج و در اولين و دومين سالگرد ازدواجشان تکميل کردند. نتايج «تحليلهاي مسير» نشان دادند که پرخاشگري كلامي و جسماني اوليه در هر دو زوج يکي از پيش بيني کننده‌هاي مهم پرخاشگري جسماني در طول زندگي است، اما نقش همسازي زناشويي، به عنوان پيش بيني کننده منحصر به فرد پرخاشگري جسماني در طول زندگي مورد تأييد قرار نگرفت. نتايج - بر خلاف پژوهشهاي پيشين - نتوانستند پرخاشگري جسماني را به عنوان پيش بيني کننده منحصر به فرد همسازي زناشويي تأييد کنند.

مهارتهای حل مسأله و شیوه‌های بیان عاطفی به عنوان متغیرهای پیش‌بینی‌کننده تغییر در رضایتمندی زناشویی

Johnson, M. D., Cohan, C. L., Davila, J., Lawrence, E., Rogge, R. D., Karney, B. R., Sullivan, K. T., & Bradbury, T. N. (2005). Problem-solving skills and affective expressions as predictors of change in marital satisfaction. *Journal of Consulting & Clinical Psychology*, 73(1), 15-27.

در این پژوهش مهارتهای خاص و شیوه‌های بیان عاطفی ضمنی بر اساس نمره‌گذاری تعامل‌های 172 زوج تازه ازدواج کرده در ارتباط با فرایند رضایت زناشویی در خلال چهار سال و در هشت قلمرو بررسی شدند. نتایج بر حسب آنکه قلمروهای مرتبط با شوهران در برابر زنان به بحث گذاشته می‌شد یا آنکه رضایتمندی شوهران بر اساس

رضایتمندی زنان پیش بینی می‌شد، متغیر بودند. (الف) سطوح پایین عاطفه مثبت و سطوح بالای مهارت‌های منفی به وخامت گراییدن سریع روابط را در پی داشتند، (ب) سطوح بالای عاطفه مثبت موانعی در راه تأثیر سطوح مهارت‌های منفی ایجاد می‌کردند. یافته‌ها هدف‌های خاص مداخله‌گری در برنامه‌های ازدواج‌های در حال گسترش را مطرح کردند.

آسیب شناسی روانی رضایتمندی زناشویی: اهمیت ارزشیابی کردن زوجها

Whisman, M. A., & Uebelacker, L. A. (2004). Psychopathology and marital satisfaction: The importance of evaluating both partners. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 72(5), 830-838.

در این پژوهش با استفاده از تحلیل مسیر و الگوسازی سلسله مراتب خطی، مؤلفان ارتباط بین سطح افسردگی، اضطراب و رضایتمندی زناشویی زوج‌هایی (N = 774) را که در مطالعه هنجارسازی مجدد پرسشنامه شخصیتی چند وجهی مینه سوتا (باچر، داستورم، گراهام، تلگن و کامر، 1989) شرکت کرده بودند، ارزشیابی کردند. نتایج نشان دادند که سطح اضطراب و افسردگی فرد پیش بینی‌کننده متغیر رضایتمندی زناشویی است در حالی که سطح افسردگی همسر به تنهایی بر این رضایتمندی مؤثر است. یافته‌ها همچنین مشخص کردند که (الف) هیچگونه تفاوت جنسی معنادار در اهمیت اثرات وجود ندارد، (ب) اثرات افسردگی به طور معنادار از اثرات اضطراب شدیدتر است، (ج) تأثیر هر فرد به طور معناداری از اثرات شریک زندگی شدیدتر است و (د) تعامل بین اثرات فرد مورد نظر و شریک زندگی صرفاً در مورد افسردگی مشاهده می‌شود.

پردازش سوگ و اجتناب آگاهانه از سوگ: دیدگاه مقایسه‌ای همسران و والدین عزادار در ایالات متحده و جمهوری خلق چین

Bonanno, G. A., Papa, A., Lalande, K., Zhang, N., & Noll, J. G. (2005). Grief processing and deliberate grief avoidance: A prospective comparison of bereaved spouses and parents in the United States and the People's Republic of China. *Journal of Consulting & Clinical Psychology*, 73(1), 86-98.

در این مطالعه مؤلفان پردازش سوگ و اجتناب آگاهانه از سوگ را ارزیابی کردند و ارتباط آنها را برای همسازی در طول چهار و هیجده ماه سوگواری، برای دو نوع فقدان (همسر، کودک) در دو فرهنگ (جمهوری خلق چین، ایالات متحده) بررسی کردند. سه فرضیه مقایسه شدند: سوگواری سنتی، سوگواری شرطی و یک دیدگاه از پردازش سوگ به عنوان شکلی از فقدان نشخوار ذهنی در افراد انعطاف پذیر. اگرچه تفاوت‌های فرهنگی در پردازش و اجتناب از سوگ مشاهده شدند، اما ساختار عاملی این اندازه‌ها عدم تفاوت در فرهنگها را اثبات کرد. همسو با اثر سوگواری به عنوان فرضیه نشخوار ذهنی، پردازش و اجتناب آگاهانه از سوگ نیز مشکلات همسازی درازمدت را برای آزمودنی‌های آمریکایی مطرح کرد. افزون بر این، چگونگی پردازش اولین سوگ توانست پردازش سوگهای بعدی در هر دو فرهنگ را پیش بینی کند. به هر حال، در بین شرکت کنندگان جمهوری خلق چین، پردازش و اجتناب آگاهانه از سوگ هیچ‌کدام پیامدهای روانشناختی روشنی را نشان ندادند.

دلبستگی بزرگسال، نظم جویی عاطفی، خُلق منفی و مشکلات بین شخصی : نقش تعدیل کننده واکنش پذیری هیجانی و فقدان هیجان

Wei, M., Vogel, D. L., Ku, T.Y., & Zakalik, R. A. (2005). Adult attachment, affect regulation, negative mood, and interpersonal problems: The mediating roles of emotional reactivity and emotional cutoff. *Journal of Counseling Psychology*, 52 (1).

در این پژوهش نقش تعدیل کننده نظم جویی عاطفی در دلبستگی، خُلق منفی و مشکلات بین شخصی بررسی شد. آزمودنیها 229 دانشجوی کالج یک دانشگاه بزرگ میانه غربی آمریکا بودند. الگوی معادله ساختاری نشان داد که دلبستگی اضطرابی و اجتنابی به واسطه راهبردهای نظم جویی متفاوت و مجزای عاطفی (مانند واکنش پذیری هیجانی یا فقدان هیجان) بر خُلق منفی و مشکلات بین شخصی اثر می گذارند. ارتباط بین دلبستگی اضطرابی، خُلق منفی و مشکلات بین فردی تنها به وسیله واکنش پذیری هیجانی (نه عدم تظاهرات هیجانی) تعدیل شده بود؛ برعکس، ارتباط بین دلبستگی اجتنابی، خُلق منفی و مشکلات بین شخصی تنها به وسیله عدم تظاهرات هیجانی (نه واکنش پذیری هیجانی) تعدیل شده بود. افزون بر این، واکنش پذیری هیجانی و فقدان هیجان 36٪ از واریانس خُلق منفی؛ دلبستگی، واکنش پذیری هیجانی و فقدان هیجان 75٪ واریانس مشکلات بین شخصی را تبیین کرد.

عوامل خطر ساز برای خشونت شریک زندگی در بین نمونه ملی سربازان جنگ

Taft, C. T., Pless, A. P., Stalans, L. J., Koenen, C., King, L. A., & King, D. W. (2005). Risk factors for partner violence among a national sample of combat veterans. *Journal of Consulting & Clinical Psychology*, 73(1), 151-159.

در این مطالعه، مؤلفان عوامل بالقوه خطر ساز در ارتکاب خشونت شریک زندگی در بین نمونه ای (n = 109) از مردانی را که در مطالعه ملی سربازان ویتنام شرکت کرده بودند، مشخص کردند. سه گروه (1) مردان خشن مبتلا به اختلال تنیدگی پس ضربه ای (PTSD)، (2) مردان خشن فاقد اختلال تنیدگی پس ضربه ای و (3) مردان بی خشونت با اختلال تنیدگی پس ضربه ای در زمینه متغیرهای نشأت گرفته از خانواده، مشکلات روان پزشکی، مشکلات ارتباطی و عوامل منطقه جنگ با یکدیگر مقایسه شدند. مردان خشن با اختلال تنیدگی پس ضربه ای از هر سه گروه در مورد تمام عوامل خطر ساز دیگر بجز کودک آزاری بالاتر بودند. تحلیل داده ها بر اساس «تضادهای گروهی» و «تحلیل طبقه بندی شجره ای» برخی از نشانگرهای بالقوه و مکانیزمهای مشارکت کننده بین اختلال تنیدگی پس ضربه ای و خشونت شوهران را در بین سربازان ارتش مطرح کرد و ضرورت گسترش نظریه در این زمینه تحقیقی را برجسته ساخت.

عدم پیوستگی شناخت منفی و علائم افسردگی: شواهدی در باره تأثیر یک روش شناخت درمانگری خاص

Beevers, C. G., & Miller, I. W. (2005). Unlinking negative cognition and symptoms of depression: Evidence of a specific treatment effect for cognitive therapy. *Journal of Consulting & Clinical Psychology*, 73(1), 68-77.

در این مطالعه، مؤلفان چگونگی تأثیر شناخت درمانگری بر تغییر ارتباط بین شناخت منفی و علائم افسردگی را آزمایش کردند. آزمودنیها از بین افرادی انتخاب شدند که برای درمان افسردگی در بخش روانپزشکی بستری بودند و پس از ترخیص به صورت تصادفی برای شش ماه درمان سرپایی در نظر گرفته شدند. درمان مشتمل بر دارو درمانگری به تنهایی یا همراه با شناخت درمانگری و یا خانواده درمانگری بود. پس از این دوره شش ماهه درمان، شناخت منفی و علائم افسردگی آنان هر ماه به مدت یک سال، ارزشیابی شد. الگوسازی سلسله مراتب خطی نشان داد که شناخت درمانگری ارتباط بین شناخت منفی و افسردگی را در بیماران تحت شناخت درمانگری، تضعیف می‌کند؛ در حالی که در بیماران گروههای دیگر تغییری مشاهده نشد. به نظر می‌رسد که شناخت درمانگری بیش از دیگر شیوه‌های درمان، پیوند بین شناخت منفی و نشانه‌های افسردگی را قطع می‌کند.

ترجمه زهره صیادپور